

МОДЕРНІЗАЦІЯ

вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції

Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції
(Кропивницький, 23-24 червня 2022 року)

Національний авіаційний університет (м. Київ, Україна)
Льотна академія Національного авіаційного університету (м. Кропивницький, Україна)
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського (м. Харків, Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна)
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (м. Харків, Україна)
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ (м. Дніпропетровськ, Україна)
Донецький державний університет внутрішніх справ (м. Кропивницький, Україна)
Черкаський державний бізнес-коледж (м. Черкаси, Україна)
Кіровоградський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
(м. Кропивницький, Україна)
Авіаційний університет Грузії (м. Тбілісі, Грузія)
Вища школа професійної освіти в Вроцлаві (м. Вроцлав Республіка Польща)
Економічний університет (м. Варна, Болгарія)
Єреванський державний університет (м. Єреван, Вірменія)
Технічний університет Ескішехіра (м. Ескішехір, Туреччина)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
(Кропивницький, 23-24 червня 2022 року)

УДК 340: 330 (063)
М74

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Льотної академії Національного авіаційного університету
(протокол № 8 від 15 червня 2022 р.)*

Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 23-24 червня 2022 р. / за заг. ред. Б.Р. Стецюка. Кропивницький : ЛА НАУ, 2022. - 444 с.

ISBN 978-617-7945-12-2

Збірник містить матеріали тез учасників III Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції», що присвячуються вирішенню актуальних питань захисту прав людини через модернізацію вітчизняної правової системи крізь призму права Європейського Союзу з врахуванням соціально-гуманітарних і філософських аспектів.

Збірник призначено для науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, студентів закладів вищої освіти, фахівців-практиків.

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

УДК 340: 330 (063)

ISBN 978-617-7945-12-2

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету:

МАКСИМОВ В.О. – в.о. начальника Льотної академії Національного авіаційного університету, кандидат технічних наук.

Заступник голови:

СОРОКА М. Ю.– заступник начальника академії з навчальної, науково-методичної та виховної роботи Льотної академії НАУ, кандидат технічних наук, доцент.

Члени організаційного комітету:

АНДРЕЄВА АНДРІЯНА– керівник кафедри юридичних наук, Економічного університету м. Варна, Болгарія, доктор, доцент;

АРУТЮНЯН Н. К. – завідувач кафедри педагогіки Єреванського державного університету м. Єреван, Вірменія, доктор педагогічних наук;

БАБІЙ М. В. – директор Кіровоградського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України;

ГАРАСИМІВ Т. З. – заступник директора навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти НУ «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор, академік АВОУ;

ГМИРЯ В. П. – доцент черкаського державного бізнес-коледжу, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємства і маркетингу;

ГОЛОВКО О. М. – проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного університету ім. В. Каразіна, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

ГРИМАЛЮК А. Л. – заступник начальника Південно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції у Кіровоградській області Південно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції;

ДРАНИЙ В. В. – голова Кропивницького апеляційного суду, кандидат юридичних наук;

ДРОК Г. М. – начальник територіального управління Державної судової адміністрації України в Кіровоградській області;

ЄВГЕНІДЗЕ ГЕОРГІЙ – декан факультету ділового адміністрування Грузинського авіаційного університету м. Тбілісі, Грузія;

МАЛІНОВСЬКА ІРЕНА – проректор з міжнародної діяльності Вищої школи професійної освіти у Вроцлаві (Республіка Польща), кандидат юридичних наук, асоційована професорка;

НАЛИВАЙКО Л. Р. – проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;

ПИСЬМЕННА М. С. - декан факультету менеджменту Льотної академії НАУ, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та економіки;

ПОЛЩУК С. Ю. – заступник голови Кіровоградської ОДА;

РИБАЛКІН А. О. – декан підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Донецький державний університет внутрішніх справ кандидат юридичних наук, доцент, полковник поліції;

СИДОРОВ М. В. – помічник начальника Льотної академії НАУ із загальних питань та інноваційного розвитку, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник;

СОПЛКО І. М. – декан юридичного факультету Національного авіаційного університету, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

СПІЦИНА Г. О. – завідувач кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету імені М. С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», доктор юридичних наук, доцент;

СТЕЦЮК Б. Р. – завідувач кафедри права та правового регулювання авіаційної діяльності Льотної академії НАУ, доктор юридичних наук, професор;

ТУРХАН ЕНІС ТУРГУТ – заступник декана факультету аеронавтики та космонавтики Ескішехірського технічного університету м. Ескішехір, Туреччина, професор;

ФРОДЕ НІЛЬСОН – начальник відділу маркетингу, стратегії та управління університету Норд, м. Буде, Норвегія, доктор наук, професор.

4. Latvia Copyright and Related Rights WIPO Lex Search URL: <https://wipolex.wipo.int/en/legislation/results?countryOrgs=LV&subjectMatter=11&last=true>

5. Lithuania. Copyright and Related Rights WIPO Lex Search URL: <https://wipolex.wipo.int/en/legislation/results?countryOrgs=LT&subjectMatter=11&last=true>

УДК 341.215.4

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАХИСТУ ПРАВ МІГРАНТІВ, БІЖЕНЦІВ, ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА ТА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ДЛЯ УКРАЇНИ

Троянський Олександр Анатолійович,
доцент кафедри права та
правового регулювання авіаційної діяльності

Льотної академії
Національного авіаційного університету,
кандидат юридичних наук, доцент,
alekstr2015@ukr.net

Вихристюк Маргарита Сергіївна,
студентка 2-го курсу
Льотної академії
Національного авіаційного університету,
232725@ukr.net

Перед міжнародним співтовариством постало монументальне завдання забезпечити захист для осіб, які всупереч власним бажанням змушені залишати домівки через жорстокі конфлікти, масові порушення прав людини або інші непередбачувані та трагічні події, але які лишилися в межах кордонів своєї країни. Збройні конфлікти ХХ-ХХІ століття по всьому світу змусили майже 38 мільйонів людей переміститися в межах своїх країн.

Варто підкреслити, що регулювання внутрішніх переміщень – проблема над якою постійно працює міжнародна спільнота. З 1998 року ООН було схвалено основні Керівні принципи з питання внутрішнього переміщення, які спрямовані на забезпечення особливих потреб внутрішньо переміщених осіб у всьому світі. У них визначено права та гарантії, необхідні для захисту осіб від примусового переміщення, а також надання їм захисту та допомоги під час переміщення, а також під час повернення чи переселення та реінтеграції. Визначені принципи не є обов'язковим правовим документом, проте засновані на нормах міжнародного права та передбачають захист від недобровільного переміщення, допомогу при переміщенні, гарантії безпечного повернення, переселення та реінтеграції, а також визначають гарантії, що мають надаватися на всіх фазах процесу, або специфічні для кожної з них. Основні положення даного документу покликані захистити внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) від дискримінації, пов'язаної з їхнім становищем, забезпечити їм права і свободи, визначені міжнародним та національним законодавством [1].

Основне найбільш повне та чітке визначення для ВПО, надане Європейською радою у справах біженців та вигнанців (ECRE) – це люди, які не перетинають міжнародних кордонів, а переселяються через стихійну неgodу, бойові дії, різного штибу катастрофи з одного регіону країни до іншого [2].

Для вирішення проблем та напрацювання певних теорій Україна тісно співпрацює з питань про права внутрішніх переселенців з рядом міжнародних організацій, серед яких є Рада Європи, ОБСЄ, а також консультанти Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (далі – УВКБ ООН) [3].

Процес демократичної трансформації, соціальні, політичні та економічні зміни, які переживає наразі українське суспільство, а також обов'язки, які ми взяли на себе перед європейською спільнотою поставили нашу державу перед багатьма викликами, які необхідно було подолати ще з часів здобуття Україною незалежності. Одним з таких викликів є якісне,

всебічне та беззаперечне забезпечення прав і свобод людини та громадянина, зазначених зокрема в Європейській Конвенції «Про захист прав людини і основоположних свобод», прийнятій у 1950 році та ратифікованій Українською державою 17 липня 1997 року [4]. Україна стала однією з перших європейських країн, яка ще в 1998 році ввела кримінальну відповідальність за торгівлю людьми.

У 2007 році Україна підписала Угоду про реадмісію осіб, яка запроваджує процедури ідентифікації та безпечного й організованого повернення осіб, які не виконують умов, передбачених для в'їзду і перебування на території України або однієї з держав-членів Європейського Союзу. Сутність Угоди полягає в тому, що Україна та її сусіди-члени ЄС зобов'язуються приймати власних громадян, які порушили режим перебування на території іншої договірної сторони, а також громадян третіх країн за умови доведення їх походження з території України. А, починаючи з 2010 року, Україна почала виконувати вимоги Угоди про реадмісію осіб між Україною та ЄС. Угода передбачає, що країна-підписант бере на себе зобов'язання щодо виконання даної Угоди щодо реадмісії власних громадян, реадмісії громадян третіх країн, які не ратифікували дану Угоду, та осіб без громадянства. Угода регулює процедуру реадмісії, вимоги до складання та подачі запиту про реадмісію, регулює порядок доведення громадянства, встановлює способи передачі осіб та види транспортування, процедуру транзитного проїзду, захист особистих даних осіб, до яких застосовується процедура реадмісії [5].

Укладаючи міжнародні договори з ЄС, а також розробляючи внутрішні нормативно-правові акти, на основі яких має відбуватися імплементація їхніх положень, Україна долучається до процесу виконання шенгенських угод Євросоюзу, що, в свою чергу, створює передумови для забезпечення свободи руху її громадян територіями держав – членів організації та поступову інтеграцію нашої держави в європейське співтовариство [6, с. 12].

Важливою передумовою на шляху євроінтеграції України є долучення до загальноєвропейського процесу захисту прав біженців, контролю за кордонами, порядку надання притулку та міжкордонного співробітництва з сусідніми країнами. Неабияким кроком у даному напрямі стало приєднання України до так званого Седеркопінгського процесу.

На початку 2001 року УВКБ ООН та Шведська міграційна служба здійснили спільну ініціативу з метою сприяння діалогу з проблем притулку та нерегулярної міграції серед країн, що знаходяться вздовж східного кордону ЄС. Ініціатива отримала назву «Седеркопінгський процес» на честь міста Седеркопінг у Швеції, де відбулася перша зустріч. Тоді у зустрічі взяли участь високі посадові особи з Білорусії, Литви, Польщі та України, а також представники Уряду Швеції, УВКБ ООН, Європейської Комісії та Міжнародної організації з питань міграції.

Масштаби міграційних процесів на початку XXI століття спонукали керівні структури ЄС визнати міграцію новим «глобальним феноменом» та кардинально переглянути свій підхід до її регулювання. В законодавчій сфері це позначилося на прийнятті в таких суттєвих орієнтирів, як зміцнення співробітництва та взаємодії між державами-членами з питань міграції та активізація взаємодії з країнами походження мігрантів та транзитними країнами, насамперед у межах Європейської політики сусідства.

Головною перешкодою для запровадження повністю інтегрованої, «спільної» моделі міграційної політики в межах ЄС залишаються відмінні соціально-економічні умови, рівні життя та стандарти соціальної політики, які застосовуються в різних країнах-членах союзу [7].

Україна стала на шлях трансформації свого внутрішнього законодавства відповідно до норм та стандартів європейської міграційної політики. Спільна політика у сфері контролю за державними кордонами, співпраця в галузі навчання працівників міграційних служб та правоохоронних органів, покликана забезпечити реальне дотримання прав і свобод біженців, мігрантів та осіб без громадянства, співробітництво з питань екстрадиції та реадмісії осіб, підданих кримінальному переслідуванню поза межами країни свого громадянства, спрощення візового режиму між Україною та країнами-членами ЄС – перші кроки на шляху становлення України як вільного та повноправного члена європейського співтовариства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Керівні принципи з питань внутрішнього переміщення. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/IDPersons/GPUkrainian.pdf> (дата доступу 17.06.2022).
2. Балуська О. В., Аракелова І. О. Шляхи вирішення проблем внутрішньо-переміщених осіб: міжнародний досвід. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 12. URL : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=929> (дата доступу 17.06.2022).
3. Вдосконалення національного законодавства України стосовно захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб: *Проект Ради Європи «Посилення захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб в Україні», червень 2016*. URL: <https://rm.coe.int/1680697cbb> (дата доступу 17.06.2022).
4. Про захист прав людини і основоположних свобод : Європейська конвенція від 04 лист. 1950 р. Дата оновлення 01.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата доступу 17.06.2022).
5. Про реадмісію осіб : Угода між Україною та Європейським Співтовариством від 18 червня 2007 року. Дата оновлення 15.01.2008. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_851#Text (дата доступу 17.06.2022).
6. Мушак Н. Україна на шляху до безвізового режиму з Європейським Союзом: роль та значення угод про місцевий прикордонний рух. *Віче*. 2014. № 23. URL : <http://surl.li/cftfg> (дата доступу 17.06.2022).
7. Оврамець М. А. Діяльність керівних органів ЄС у сфері контролю міграції. *Проблеми міжнародних відносин*. 2013. №7. URL : <http://surl.li/cftfy> (дата доступу 17.06.2022).

УДК 340.1

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ, ЦІННОСТІ ПРАВА ЄС І DCFR

Харитонов Євген Олегович,
завідувач кафедри цивільного права
НУ «Одеська юридична академія»
член-кор. НАПрН України,
доктор юридичних наук, професор
Zharuton@gmail.com

Харитонova Олена Іванівна
завідувачка кафедри права інтелектуальної власності
та патентної юстиції
НУ «Одеська юридична академія»,
член-кор. НАПрН України,
доктор юридичних наук, професор
Lh2512@gmail.com

Останнім часом терміно-поняття «цінності» є одним з найбільш уживаних у різних контекстах («вибір цінностей», «захист цінностей», «конфлікт цінностей» тощо) та у різних сполученнях («цивілізаційні цінності», «культурні цінності», «політичні цінності», «правові цінності», «сімейні цінності» та ін.). Ця категорія використовується як для характеристики самодостатніх феноменів, так і для позначення кінцевої мети, котрої прагнуть учасники суспільних відносин.

У нашому дослідженні ми виходимо з розуміння «цінностей» як основ духовного та матеріального життя людини, що визначають мету, сенс, значення, наміри, нормативність і формальні межі її самореалізації. Їх можна визначити також як загальноприйняті уявлення людей про цілі й норми поведінки, які втілюють історичний досвід і концентровано виражають смисл культури певного етносу і навіть людства загалом [1, с. 9].

Врахування такої основи означає, що концепт права в цілому і концепт приватного права, зокрема, мають відображати правові цінності суспільства. Відтак у концепт

ПОГРЕБНЯК О. С. Щодо визначення кола осіб, які можуть брати участь у справах про визнання правочинів недійсними	283
ТРОЦЬКА В. М. Право автора на доступ до твору: порівняння норм законодавства країн ЄС та України	284
ТРОЯНСЬКИЙ О. А., ВИХРИСТЮК М. С. Європейський досвід захисту прав мігрантів, біженців, осіб без громадянства та внутрішньо переміщених осіб для України	287
ХАРИТОНОВ Є. О., ХАРИТОНОВА О. І. Європейські цінності, цінності права ЄС і DCFR	289
Наукова панель 3 СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	292
АКСЬОНОВА В. І. Проблеми культурно – комунікативної синергії освіти на шляху розвитку громадянського суспільства в Україні.....	293
БЕЛІЧЕНКО О. В., КОЗЛОВ В. В. Право голосу для кожного: ефективність чи стагнація демократії?	295
БОРИСОВА Т. М., ЗАВАДОВСЬКА М. Л. Правові вектори розвитку гендерної політики у Тернопільській області: результати емпіричного дослідження.....	297
ГУЛАК О. В. Окремі аспекти характеру методології дослідження адміністративно-правового забезпечення пожежної безпеки у лісовому комплексі	299
ЖАРОВСЬКА І. М. Вітальні екологічні права.....	301
ЗАМРОЗЕВИЧ-ШАДРІНА С. Р. Проблеми гуманізації освіти та суспільства	303
ZLENKO N. M. Theoretical and methodological problems of the study of civil society.....	304
КАЛІНІЧЕНКО Л. В. Громадянська активність молоді як важливий чинник розбудови громадянського суспільства.....	306
КЕЛЬМАН М. С. Співвідношення права і соціальних цінностей	308
КЕЛЬМАН Р. М. До питання виникнення правових заборон у період формування держави.....	312